

Các Cơ Quan Hợp Tác về Gia Cư Công Bằng tại Tiểu Bang Washington

Phòng Dân Quyền Seattle

206-684-4500 hoặc TTY 206-684-4503
www.seattle.gov/civilrights

Phòng Dân Quyền Quận King

206-296-7592 hoặc TTY 206-296-7596
www.kingcounty.gov/civilrights

Ủy Hội Nhân Quyền Tiểu Bang Washington

800-233-3247 hoặc TTY 800-300-7525
www.hum.wa.gov

Sở Nhân Quyền và Nhân Vụ Tacoma

253-591-5151 hoặc TTY 253-591-5153
www.cityoftacoma.org/humanrights

Trung Tâm Gia Cư Công Bằng Washington

253-274-9523 hoặc 888-766-8800 hoặc TTY 711
www.fhcwashington.org

Liên Minh Gia Cư Công Bằng Vùng Tây Bắc

509-325-2665 hoặc TTY 711
hoặc 800-200-FAIR (3247) (ở miền đông WA)
<http://www.nwfairhouse.org>

Kỳ Thị Gia Cư & Dân Quyền

Tập Hướng Dẫn về Gia Cư Công Bằng cho Người Thuê & Người Mua Nhà

Mục Lục

Có thể chậm đứng nạn kỳ thị	1
Kỳ thị gia cư là gì?	2
Các đạo luật về gia cư công bằng bảo vệ ai?	3
Như thế nào là kỳ thị gia cư?	4
Luật chi phối loại gia cư nào?	6
Thế nào là không kỳ thị?	7
Tôi có thể làm gì về nạn kỳ thị?	8
Còn nếu tôi bị trả đũa thì sao?	8
Các cơ quan gia cư công bằng làm gì?	9
Cách tốt nhất để tự bảo vệ cho tôi là gì?	10
Nếu tôi nộp đơn khiếu nại thì sẽ ra sao?	11
Nếu tôi thắng vụ của tôi thì sao?	12
Tại sao tôi nên nhờ chính quyền trợ giúp?	13

Các Câu Hỏi Đáp Về:

Đơn Xin Thuê Nhà và Phỏng Vấn	14
Điều Tra Tín Dụng, Tiền Ký Quỹ và Các Chính Sách Cho Thuê	15
Mua Nhà và Tiền Cho Vay Mua Nhà	16
Những Người Không Thông Thạo Anh Ngữ	17
Kỳ Thị vì Nguồn Gốc Quốc Gia	18
Các Gia Đình Có Con	20
Kỳ Thị vì Phái Tính & Sách Nhiều Tình Dục	21
Khuynh Hướng Tình Dục	22
Phiếu Chọn Gia Cư Section 8	23
 Tôi có thể nhờ giúp ở đâu?	24

Thực hiện bằng cấp khoản của Chương Trình Trợ Giúp Gia Cư
Công Bằng của Bộ Gia Cư và Phát Triển Thành Thị Hoa Kỳ. Ứng
trích từ một ấn phẩm của Phòng Dân Quyền Seattle.

Tin tức được cung cấp dưới những dạng
khác. Hãy liên lạc số
206-296-7592
TTY 206-296-7596.

Tôi có thể nhờ giúp ở đâu?

Các Cơ Quan Hợp Tác về Gia Cư Công Bằng tại Tiểu Bang Washington!

Phòng Dân Quyền Seattle

Thi hành các đạo luật chống kỳ thị trong phạm vi thành phố Seattle.
206-684-4500 hoặc TTY 206-684-4503
www.seattle.gov/civilrights

Phòng Dân Quyền Quận King

Thi hành các đạo luật chống kỳ thị trong phạm vi vùng không kết hợp tại Quận King.
206-296-7592 or TTY 206-296-7596
www.metrokc.gov/dias/ocre

Ủy Hội Nhân Quyền Tiểu Bang Washington

Thi hành các đạo luật chống kỳ thị trong Washington.
800-233-3247 or TTY 800-300-7525
www.hum.wa.gov

Sở Nhân Quyền và Dân Vụ Tacoma

Thi hành các đạo luật chống kỳ thị trong phạm vi thành phố Tacoma.
253-591-5151 hoặc TTY 253-591-5153
www.cityoftacoma.org/default.asp?main=/34humanrights/default.asp

Trung Tâm Gia Cư Công Bằng South Puget Sound

Bênh vực cho người thuê và mua nhà tại miền tây Washington.
253-274-9523 hoặc 888-766-8800 or TTY 711
e-mail: [fhcps@x.netcom.com](mailto:fhcsp@x.netcom.com)

Liên Minh Gia Cư Công Bằng Vùng Tây Bắc

Bênh vực cho người thuê và mua nhà tại miền đông Washington.
509-325-2665 hoặc TTY 711
hoặc 800-200-FAIR (3247) trong phạm vi số vùng 509
e-mail: nwfairhouse@nwadv.com

Có thể chặn đứng nạn kỳ thị.

Hàng ngày đều xảy ra nạn kỳ thị gia cư tại Tiểu Bang Washington, và rất thường khi nạn nhân bị kỳ thị cảm thấy bất lực không chặn đứng được tình trạng này. Nếu quý vị nghi ngờ có người đã đối xử bất công với mình vì chủng tộc, màu da, nguồn gốc quốc gia, hoặc ngôn ngữ của mình, quý vị nên biết về các quyền của mình. Nếu quý vị tìm nhà để thuê hoặc mua, và bị khước từ vì quý vị có con, vì bị khuyết tật hoặc vì đồng tính luyến ái, quý vị nên biết là có những nơi có thể giúp quý vị.

Các Cơ Quan Hợp Tác về Gia Cư Công Bằng tại Tiểu Bang Washington gồm các cơ quan công lực và các tổ chức bênh vực. Chúng tôi là nguồn trợ giúp nếu quý vị có thắc mắc và quan ngại về việc bị đối xử trong vấn đề gia cư.

Nếu quý vị cảm thấy mình bị đối xử bất công, và nghi là vì bị kỳ thị, hãy tìm hiểu các quyền pháp định của mình. Tìm hiểu cách bảo vệ bản thân và gia đình quý vị.

Tập hướng dẫn gia cư công bằng này sơ lược các điều khoản bảo vệ quý vị theo các đạo luật chống kỳ thị của tiểu bang và địa phương và thông tin về những bước quý vị có thể áp dụng để chặn đứng nạn kỳ thị.

Có nhiều cách đối phó với nạn kỳ thị. Chúng tôi có thể giúp quý vị tìm cách tốt nhất cho mình. Chúng tôi giải đáp thắc mắc qua điện thoại hoặc theo hẹn, huấn luyện miễn phí về gia cư công bằng, và ấn hành các tài liệu hữu ích về dân quyền. Tất cả các dịch vụ của chúng tôi đều miễn phí và được giữ kín. Có thông dịch viên nếu cần.

Kỳ thi gia cư là gì?

Nếu quý vị đang muốn thuê hoặc mua nhà tại tiểu bang Washington, quý vị có thể bị kỳ thi gia cư nếu bị đối xử khác với những người khác vì các đặc tính sau của quý vị:

- chủng tộc
- màu da
- nguồn gốc quốc gia
- tôn giáo/tín ngưỡng
- tình trạng gia đình/con cái
- khuyết tật
- dùng thú vật trợ giúp
- tình trạng kết hôn
- phái tính

Các đạo luật về gia cư công bằng cấm chủ nhà, quản lý, sở hữu chủ nhà, nhân viên địa ốc, những nhà môi giới dễ dương, những nguồn cho vay và những người khác kỳ thị bất cứ người nào vì các đặc tính này, mà được gọi là “những loại được bảo vệ.”

Cơ quan gia cư tại khu vực của quý vị có thể có thêm các quy định bảo vệ khác dựa trên:

- tuổi
- khuynh hướng tình dục
- nhận ra giới tính
- tham gia trong Section 8
- chính kiến
- tình trạng quân ngũ/cựu chiến binh
- nguồn gốc tổ tiên

Muốn biết danh sách các cơ quan dân quyền, xem “Tôi có thể nhờ giúp ở đâu?” ở trang 24.

Phiếu Chọn Gia Cư Section 8

Tôi nộp đơn xin thuê một căn apartment nhưng quản lý nói rằng họ không nhận người thuê Section 8. Như vậy có hợp pháp hay không?

Không hợp pháp tại một số khu vực. Những người tham gia chương trình Phiếu Chọn Gia Cư Section 8 được bảo vệ chống kỳ thị tại Seattle, khu không kết hợp tại Quận King và Bellevue. Tại các khu vực này, chủ nhà không được từ khước người xin thuê chỉ vì họ dùng phiếu Section 8.

Tôi phải làm gì nếu tôi bị từ khước vì tôi được trợ giúp theo Section 8?

Nếu tình trạng này xảy ra tại Seattle, hãy liên lạc với Phòng Dân Quyền Seattle; trong khu không kết hợp tại Quận King, hãy gọi cho Phòng Dân Quyền Quận King. Chi tiết liên lạc với cơ quan được ghi ở trang 24. Nếu quý vị bị khước từ vì Section 8 tại Thành Phố Bellevue, hãy liên lạc với Ban Phụ Trách Tuân Hành Luật, Sở Kế Hoạch & Phát Triển Cộng Đồng , 425-452-4570. Ngoài ra, cũng nên thông báo cho cơ quan gia cư cấp phiếu cho quý vị để họ có thể thủ làm việc với chủ cho thuê nhà để điều chỉnh vấn đề.

Tôi có phiếu Section 8, nhưng chủ nhà vẫn nói là tôi không hội đủ các điều kiện tối thiểu về lợi tức. Tôi có thể làm gì?

Hãy gọi cho cơ quan gia cư công bằng tại địa phương quý vị. Nhiều chủ nhà đòi hỏi người thuê phải có lợi tức gấp ba lần tiền thuê. Họ chỉ nên dùng phần tiền thuê của quý vị để tính.

Khuynh Hướng Tình Dục

Bạn tình của tôi và tôi là người đồng tính luyến ái. Chúng tôi muốn thuê một căn apartment một phòng ngủ, nhưng quản lý đòi chúng tôi phải thuê một căn hai phòng ngủ. Như thế có hợp pháp hay không?

Không. Nếu quản lý giới hạn việc quý vị chọn căn nào trong số những căn đang cho thuê vì lý do trong loại được bảo vệ thì hành động đó là bất hợp pháp. Quý vị có thể liên lạc với cơ quan gia cư công bằng tại địa phương và bàn thảo về thủ tục khiếu nại dựa trên căn bản giới tính, tình trạng hôn nhân hoặc khuynh hướng tình dục.

Tôi sống trong một tòa nhà apartment ở Seattle. Một trong những người hàng xóm sach nhiễu tôi vì tôi là đồng tính luyến ái nữ. Chủ nhà không can thiệp. Tôi có thể làm gì?

Nếu quý vị cho chủ nhà biết về tình trạng này, chủ nhà có nhiệm vụ pháp định phải có hành động thích ứng. Hành động này có thể là tự họ điều tra, và nếu cần, làm việc với những người liên hệ để chấm dứt nạn sach nhiễu đó. Nếu chủ nhà không có hành động, họ có thể bị khiếu nại là kỳ thị.

Hãy nhớ, khuynh hướng tình dục là một loại được bảo vệ tại Seattle, khu vực không kết hợp của Quận King và Tacoma. Tại Spokane, hãy liên lạc với Liên Minh Gia Cư Công Bằng Vùng Tây Bắc. Xem trang 24 để biết chi tiết liên lạc.

Các đạo luật về gia cư công bằng bảo vệ ai?

Nếu quý vị tin rằng mình bị kỳ thị vì lý do trong loại được bảo vệ, hãy liên lạc với cơ quan địa phương của quý vị.

Lý do kỳ thị:	Thí dụ về người được bảo vệ:
Chủng Tộc	Người Mỹ gốc Phi Châu, Châu Mỹ La Tinh, Da Trắng, Thổ Dân Mỹ Châu, v.v...
Màu Da	Người da đen, da trắng, da nâu, v.v...
Nguồn Gốc Quốc Gia/Tổ Tiên	Di dân hoặc người tỵ nạn và/hoặc người có gia đình là di dân hoặc tỵ nạn.
Tôn Giáo/Tín Nguưỡng	Người đạo Hồi, Công Giáo, Do Thái, Ấn, Vô Thần, người có nguyên tắc/niềm tin mạnh, v.v...
Giới tính	Nam hoặc nữ
Khuyết Tật	Người điếc, mù, không di chuyển được, người bị khuyết tật tâm thần, v.v...
Nuôi Thú Vật Trợ Giúp	Những người khuyết tật sử dụng chó dẫn hoặc thú vật phục vụ (kể cả thú vật di kèm)
Tình Trạng Gia Đình hoặc Con	Gia đình có con dưới 18 tuổi, kể cả phụ nữ có thai, người giám hộ pháp lý, v.v...
Tình Trạng Kết Hôn	Người kết hôn, độc thân, ly dị, ly thân, sống chung, v.v...
Tuổi Tác	Trẻ em và người lớn mọi lớp tuổi
Khuynh Hướng Tình Dục	Người đồng tính luyến ái nam, nữ, lưỡng tính luyến ái, khác tính luyến ái, v.v...
Phái Tính Rõ Rệt	Người cảm thấy mình thuộc phái khác, ăn mặc như phái khác, đổi giống, v.v...
Tham Gia Section 8	Những người tham gia chương trình Phiếu chọn Lựa Gia Cư Section 8
Chính Kiến	Người có ý kiến hoặc niềm tin về bất cứ khía cạnh nào của chính quyền, kể cả các chính đảng hoặc những nhóm chính trị
Tình trạng quân ngũ/Cựu chiến binh	Cựu chiến binh xuất ngũ theo diện không có sai phạm gì, những người đang tham gia hoặc lính dự bị của bất kỳ binh chủng nào trong Quân Lực Hoa Kỳ

Như thế nào là kỳ thị gia cư?

Quảng cáo có ý dành ưu tiên

Nơi cho thuê gia cư quảng cáo những căn nhà đang cho thuê, dùng những từ ngữ như “cộng đồng người lớn,” “không nhận học sinh” hoặc “chỉ nhận Người Công Giáo.”

Cung cấp chi tiết sai về Việc Có Gia Cư Trống

Một di dân người Á Châu nói giọng nặng rõ rệt gọi điện thoại để hỏi về nhà quảng cáo cho thuê. Quản lý địa ốc nói với ông là căn nhà ông muốn xem đã được cho thuê. Sau đó, di dân này biết được là căn nhà vẫn còn trống.

Lèo lái

Một cặp vợ chồng Người Mỹ gốc Phi Châu đang tìm nhà mới và bị nhân viên địa ốc của họ gây áp lực cho họ mua tại một khu vực có nhiều Người Mỹ gốc Phi Châu sinh sống.

Từ khước không cho thuê

Một gia đình định dùng phiếu Section 8 và bị cho biết là toà nhà apartment có chính sách “Không Nhận Section 8”.

Việc giới hạn vô lý về số người ở

Quản lý apartment nói với một gia đình là đơn vị gia cư hai phòng ngủ mà họ muốn thuê là quá nhỏ. Ông ta nói rằng có chính sách đòi hỏi mỗi trẻ trong gia đình phải có một phòng ngủ riêng.

Không nhận trẻ em

Một gia đình không được cho thuê một căn apartment ở tầng thứ ba vì “trẻ em quá ồn và sẽ làm phiền những người thuê ở dưới.”

Từ chối không cho phép “Các biện pháp điều chỉnh hợp lý”

Người thuê khuyết tật không được phép gắn những thanh vịn trong phòng tắm, dù họ cải biến apartment của bà để có phương tiện ra vô dễ dàng hơn.

Sách nhiễu chủng tộc

Chủ nhà đưa ra những nhận xét tiêu cực về chủng tộc, bạn bè và gia đình một người thuê, và giao thông báo vi phạm bất công.

Kỳ Thị Phái Tính & Sách Nhiễu Tình Dục

Sách nhiễu tình dục có như kỳ thị phái tính hay không?

Không. Kỳ thị phái tính không nhất thiết là có người nào sờ mó hoặc đưa ra các nhận xét mang tính cách tình dục. Trường hợp này là có người bị đối xử khác so với những người khác chỉ vì phái tính của họ. Thí dụ, kỳ thị phái tính có thể là trường hợp một phụ nữ định thuê nhà nhưng bị từ chối vì chủ nhà “muốn cho một người nam thuê để sửa chữa vặt.”

Chủ nhà có các nhận xét sổ sàng về tình dục với tôi và cứ gãy chuyện tình dục. Tôi có được bảo vệ hay không?

Có. Sách nhiễu tình dục là một dạng kỳ thị phái tính. Trường hợp này có thể gồm hành vi tình dục như đụng chạm, sờ mó, hoặc gãy tình dục. Chủ nhà không được phép không cung cấp dịch vụ, đe dọa trực xuất, hoặc ép buộc quý vị ưng thuận những đòi hỏi này. Những người thuê khác cũng có thể có hành vi sách nhiễu tình dục. Chủ nhà phải chịu trách nhiệm nếu biết về trường hợp sách nhiễu này nhưng không có hành động thích ứng.

Tôi có thể làm gì nếu tôi bị sách nhiễu tình dục?

- Hãy nói “Không” thật rõ ràng. Bảo kẻ sách nhiễu hãy ngưng.
- Viết lại đúng những gì đã nói và làm, ghi ngày, giờ và địa điểm.
- Hãy nhờ bạn bè và gia đình trợ giúp để quý vị không cảm thấy đơn độc.
- Nếu kẻ sách nhiễu là một người thuê khác hoặc nhân viên, hãy yêu cầu quản lý áp dụng những bước giải quyết vấn đề. Nếu quản lý là kẻ sách nhiễu, hãy liên lạc với chủ bất động sản. Hãy viết ra tất cả những lần liên lạc và lưu lại bản sao.
- Hãy nhớ rằng nhân viên cơ quan gia cư sẵn sàng nói chuyện về trường hợp của quý vị. Quý vị có quyền nộp đơn khiếu nại.
- Hãy liên lạc với cơ quan gia cư công bằng để lấy một bản sao Chính Sách về Người Thuê Sách Nhiễu Người Thuê.

Người Khuyết Tật

Tôi dùng xe lăn. Khi tôi nộp đơn xin gia cư, đơn của tôi thường bị bác. Tôi có thể làm gì?

Kỳ thị người khuyết tật có nhiều dạng. Một số chủ nhà không cho người khuyết tật thuê nhà. Số khác tính thêm lệ phí với người thuê dùng xe lăn hoặc nuôi thú trợ giúp. Những chủ nhà khác không cho người thuê khuyết tật cải biến đơn vị gia cư để dễ sử dụng. Tất cả những hành động này đều bị luật cấm. Hãy liên lạc với cơ quan gia cư công bằng tại địa phương quý vị.

Chủ nhà có phải trả tiền cải biến để dễ sử dụng trong apartment của tôi hay không?

Không. Nói chung, quý vị phải tự trả tiền cải biến giúp phương tiện dễ sử dụng trừ phi nhà đó nhận tài trợ của liên bang. Theo luật, chủ nhà phải cho phép quý vị thay đổi hoặc gắn thêm những phần hợp lý trong đơn vị gia cư của mình nếu các thay đổi đó cần để cải tiến phương tiện sử dụng.

Luật quy định như thế nào về thú trợ giúp?

Phải miễn áp dụng các chính sách “Cấm nuôi thú” cho những người khuyết tật thể chất, giác quan hoặc tâm thần cần đến thú để giúp hoặc làm bạn. Quý vị có thể phải xuất trình giấy tờ chứng minh của bác sĩ điều trị. Chủ nhà không được bắt quý vị đóng tiền ký quỹ nuôi thú. Hãy liên lạc với cơ quan gia cư công bằng tại địa phương để hỏi xin một bản Chính Sách Thủ Vật Trợ Giúp.

Nếu tôi cần phương tiện trợ giúp, tôi phải làm gì?

Chúng tôi đề nghị quý vị viết thư yêu cầu chủ nhà và lưu một bản sao. Quý vị không phải tiết lộ bản chất khuyết tật của mình (mà chỉ cần nói quý vị bị khuyết tật), nhưng quý vị cần phải nói rõ mình cần loại phương tiện trợ giúp gì. Hãy liên lạc với cơ quan gia cư công bằng tại địa phương để hỏi xin một bản Chính Sách Phương Tiện Trợ Giúp Hợp Lý cùng với chi tiết và các thư mẫu.

Sách nhiễu tình dục

Một phụ nữ sống một mình trong một tòa nhà apartment, và quản lý cư ngõ lời mang tính cách tình dục mà cô không muốn.

Từ khước không cung cấp dịch vụ

Một người thuê theo đạo Hồi yêu cầu sửa chữa, nhưng chủ nhà không đáp ứng nhanh chóng như đối với những người thuê theo Công Giáo. Họ thường không sửa chữa cho những người thuê theo đạo Hồi.

Trả đũa

Sau khi bị kỳ thị, người thuê đòi các quyền gia cư công bằng của mình bằng cách khiếu nại với quản lý apartment. Sau đó quản lý tăng tiền thuê thật cao.

Những cách cho vay bất công

Một gia đình gốc Châu Mỹ La Tinh nộp đơn vay tiền tại một ngân hàng. Tuy họ hội đủ các điều kiện về tài chánh, họ vẫn bị từ chối. Những người vay tiền không phải gốc Châu Mỹ La Tinh thì không bị đối xử như thế.

Không phải lúc nào cũng thấy rõ được kỳ thị, và đôi khi hành vi trông có vẻ như kỳ thị mà lại không phải. Hãy nhớ là chúng tôi không thể quyết định được là có kỳ thi hay không cho đến khi đã cứu xét kỹ tất cả các sự kiện. Nếu quý vị tin rằng mình bị đối xử bất công, hãy gọi cho cơ quan gia cư công bằng tại địa phương quý vị.

Các đạo luật chống kỳ thị chi phối loại gia cư nào?

Quý vị có quyền được đối xử công bằng về gia cư bất luận quý vị sống hoặc muốn sống ở đâu. Các đạo luật dân quyền được áp dụng cho apartment, đơn gia, condominiums, motels, khách sạn và nhà chia phòng cho thuê. Các đạo luật cũng áp dụng cho “những loại apartment cho mẹ vợ hay mẹ chồng” hoặc các đơn vị gia cư phụ. Bất động sản đó có thể được cho thuê ngắn hạn, thuê dài hạn hoặc bán.

Luật cũng cấm các hành động kỳ thị liên quan đến

- Ngân hàng và những viện tài chánh khác cho vay tiền mua nhà
- Xây nhà và bán những lô đất trống
- Các dịch vụ và giao dịch bất động sản
- Sở hữu chủ nhà có bảo hiểm hay không
- Quảng cáo về vấn đề thuê, bán hoặc vay tiền tài trợ mua nhà
- Hoạt động các chương trình gia cư của chính quyền.

Nếu quý vị có thắc mắc hoặc muốn nộp đơn khiếu nại kỳ thị, hãy gọi cho cơ quan gia cư công bằng tại địa phương quý vị. Chi tiết liên lạc ở trang 24. Các dịch vụ của chúng tôi đều miễn phí.

Các Gia Đình Có Con

Chủ nhà nói với tôi là chỉ có người lớn mới được ở trong tòa nhà của họ. Như thế có hợp pháp hay không?

Các apartments “dành riêng cho người lớn” và nói rõ không nhận trẻ em dưới 18 tuổi là bất hợp pháp. Tuy nhiên, một số gia cư được phép hạn chế tuổi trong một vài trường hợp nào đó. Theo luật, một tòa nhà có thể không tiếp nhận các gia đình có con cái dưới 18 tuổi hoặc tất cả những người dưới 55 hoặc 62 tuổi (tùy vào chương trình), nếu tòa nhà đó đáp ứng các hướng dẫn của liên bang để hội đủ điều kiện theo diện “gia cư dành cho người cao niên.”

Nếu chủ nhà không cho các gia đình thuê những đơn vị gia cư ở tầng trên vì tiếng động hoặc các quan ngại về an toàn thì sao?

Trường hợp này được xem là tách biệt gia cư, và bất hợp pháp.

Quản lý apartment không được hạn chế chỗ ở của người thuê dựa trên “tình trạng gia đình hoặc con cái.” Họ không được phép làm như thế vì cho rằng người thuê có con sẽ ồn ào hơn, gây nhiều hư hại hơn hoặc kém an toàn hơn những người khác.

Một chủ nhà nói rằng tôi có quá nhiều trẻ em ở trong tòa nhà của họ. Tôi có thể bị từ chối vì lý do này hay không?

Trường hợp này chỉ hợp pháp nếu cho gia đình quý vị thuê thì sẽ vi phạm các nguyên tắc về người ở của cơ quan gia cư công bằng tại địa phương. Quản lý không được đặt các giới hạn độc đoán hoặc vô lý về người ở. Cũng không được có các quy luật như “mỗi trẻ một phòng ngủ” hoặc “không trẻ khác phái”. Nếu họ bảo quý vị có quá nhiều con để thuê nhà, hãy liên lạc ngay với cơ quan gia cư công bằng tại địa phương để nói chuyện về trường hợp này.

Kỳ Thị vì Nguồn Gốc Quốc Gia

Những người di dân trong tòa nhà của tôi bị đối xử tệ hơn những người thuê khác. Chủ nhà không sửa chữa khi chúng tôi cần. Có thể làm gì?

Nếu chủ nhà của quý vị từ chối dịch vụ vì nguồn gốc quốc gia, ngôn ngữ của quý vị hoặc vì quý vị là di dân là họ phạm luật. Cơ quan gia cư công bằng tại địa phương quý vị có thể điều tra trường hợp này. Nhớ nộp đơn khiếu nại trong với cơ quan địa phương trong thời hạn quy định. Cơ quan địa phương cũng có thể cung cấp cho quý vị chi tiết cụ thể về các quyền của quý vị.

Chủ nhà có thể hỏi tình trạng di trú của tôi khi phỏng vấn hay không? Còn số An Sinh Xã Hội của tôi thì sao?

Chủ nhà tư nhân không được phép hỏi quý vị bất cứ câu hỏi nào mà quý vị phải tiết lộ nguồn gốc quốc gia hoặc tổ tiên. Tình trạng di trú của quý vị không liên hệ đến chi tiết thuê nhà, và không được dùng để quyết định chọn người thuê có tính cách kỳ thị. Hãy gọi cho cơ quan gia cư công bằng địa phương để hỏi xem có đáng điều tra hành động của chủ nhà hay không.

Đa số chủ nhà dùng số An Sinh Xã Hội để điều tra tín dụng và họ được luật cho phép làm thế miễn là chủ nhà yêu cầu tất cả đương đơn cung cấp số An Sinh Xã Hội. Chủ nhà cần biết dữ kiện cho thấy quý vị có thể trả tiền thuê và tuân hành các quy luật cho người thuê. Nếu quý vị không có số An Sinh Xã Hội, quý vị có thể hỏi xem chủ nhà chấp nhận văn kiện nào khác cho thấy quý vị là người thuê tốt. Muốn biết thêm chi tiết, hãy liên lạc với cơ quan gia cư công bằng tại địa phương.

Tôi không phải là công dân và tôi không có giấy tờ di trú. Tôi có thể vẫn nộp đơn khiếu nại kỳ thị hay không?

Chúng tôi phục vụ tất cả mọi người cần dịch vụ của chúng tôi. Các cơ quan gia cư công bằng sẽ không hỏi quý vị, và họ cũng không cần biết về tình trạng di trú hoặc quốc tịch của quý vị để nộp đơn khiếu nại.

Thế nào là không kỳ thị?

Tiếc thay, các cơ quan gia cư công bằng không thể giúp quý vị về tất cả những vấn đề liên quan đến gia cư, mà chỉ những vấn đề vi phạm dân quyền của quý vị mà thôi. Một số cách đối xử có thể là bất công, nhưng không phải là bất hợp pháp theo các đạo luật chúng tôi thi hành. Sau đây là một số thí dụ về cách đối xử không tốt mà vẫn có thể hợp pháp:

Đối Xử Không Tốt:	Giải Thích:
Chủ nhà không cho một gia đình chín người thuê một căn apartment hai phòng ngủ.	Trường hợp từ chối này là hợp pháp nếu việc cho gia đình đó thuê là vi phạm mức giới hạn về số người ở hợp lý.
Quản lý yêu cầu một người thuê khuyết tật đưa thú cưng ra khỏi nhà vì thú đã cắn các cư dân khác.	Luật cho phép chủ nhà cấm nuôi thú cưng giúp nào đe dọa trực tiếp đến sức khỏe hoặc an toàn của người khác.
Một người dùng xe lăn yêu cầu cải biến phương tiện sử dụng cho apartment của mình, nhưng chủ nhà không chịu trả tiền.	Trong đa số trường hợp, luật đòi hỏi người thuê, không phải chủ nhà, trả tiền cải tiến phương tiện sử dụng chỗ ở của người thuê.
Gia chủ đưa ra "thông báo trả tiền thuê nhà" khi người thuê nhà chỉ mới chỉ trễ một ngày.	Nếu chủ nhà cũng đưa thông báo cho tất cả mọi người chậm trả tiền thuê như vậy thì hành động này có thể là hợp pháp.
Người có phiếu Section 8 bị từ chối cho thuê nhà vì đã bị đuổi nhà trước.	Chủ nhà có thể xét quá trình người thuê nếu họ cũng xét như vậy về tất cả mọi người xin thuê.

Nếu quý vị không biết chắc là mình đã bị kỳ thị hay không, cơ quan gia cư công bằng tại địa phương có thể vẫn giúp được. Đôi khi cách đối xử có vẻ hợp pháp nhưng thực ra lại không.

Cần phải nói chuyện với chuyên viên để biết chắc. Nếu chúng tôi không thể điều tra trường hợp của quý vị, chúng tôi sẽ giới thiệu quý vị đến các tổ chức khác có thể giúp.

Tôi có thể làm gì về nạn kỳ thị?

Quý vị có nhiều cách đối phó với một trường hợp kỳ thị:

1. Quý vị có thể liên lạc với cơ quan gia cư công bằng tại địa phương có thể điều tra hoặc giúp quý vị giải quyết công bằng vụ của mình. Xem trang 24 để biết các cơ quan gia cư công bằng.
2. Quý vị có thể thuê luật sư tư để kiện đòi hoàn nguyên và bồi thường. Cơ quan gia cư công bằng tại địa phương có thể cho biết những số Trợ Giúp Pháp Lý và Dịch Vụ Giới Thiệu Luật Sư.
3. Quý vị có thể liên lạc với một trong những tổ chức hợp tác với chúng tôi bênh vực về gia cư công bằng và giáo dục và huấn luyện gia cư công bằng. Xem trang 24 để biết chi tiết liên lạc.
4. Quý vị có thể thử tự giải quyết vấn đề bằng cách tìm hiểu về dân quyền của mình và đòi hỏi các quyền đó với chủ nhà, quản lý, nhân viên địa ốc, v.v...

Dù quý vị chọn bất cứ cách nào, cơ quan gia cư công bằng tại địa phương vẫn có thể cung cấp chi tiết cụ thể để giúp quý vị hiểu rõ vấn đề mà quyết định. Chúng tôi cũng sẽ giới thiệu quý vị đến các tổ chức khác nếu thích hợp.

Còn nếu tôi bị trả đũa thì sao?

Đừng sợ tranh đấu chống kỳ thị. Luật bảo vệ quý vị đối với bất cứ hành động tiêu cực nào nhắm vào quý vị vì nôp đơn khiếu nại hoặc đòi hỏi dân quyền của mình. Nếu quý vị tin rằng mình đang bị trả đũa, cơ quan gia cư công bằng tại địa phương có thể điều tra riêng rẽ khi được khiếu nại. Một vài trường hợp có thể là trả đũa gồm:

- Gia chủ thay đổi cách thức quyết những trường hợp vi phạm hợp đồng thuê dài hạn sau khi quý vị nộp đơn khiếu nại gia cư công bằng. Thí dụ, đột nhiên quý vị thấy có thông báo vi phạm đậu xe gắn trên xe mình dù là bấy lâu nay quý vị vẫn đậu xe ở chỗ đó.
- Gia chủ tìm cách trực xuất quý vị sau khi quý vị làm nhân chứng trong một vụ khiếu nại về gia cư công bằng.

Những Người Không Thông Thạo Anh Ngữ

Tôi không thông thạo Anh ngữ và một số chủ nhà không muốn nói chuyện với tôi khi tôi muốn thuê nhà. Như vậy có phải là kỳ thị hay không?

Có thể. Chủ nhà không được từ chối người xin thuê chỉ vì người đó nói với giọng nặng hoặc vì khó khăn nói chuyện với người không thông thạo Anh ngữ. Như vậy là phạm luật bảo vệ trên căn bản “nguồn gốc quốc gia.” Chủ nhà và quản lý phải có nỗ lực hợp lý để nói chuyện. Tuy nhiên, chủ nhà có quyền giao dịch bằng Anh ngữ và không bắt buộc phải dịch đơn xin, hợp đồng thuê, v.v...

Chủ nhà có phải thuê thông dịch viên để giúp tôi trong buổi phỏng vấn và tiến trình xin thuê hay không?

Nếu quý vị cần thông dịch viên, quý vị có thể phải tự sắp xếp và trả tiền dịch vụ đó, hoặc có thể nhờ bạn giúp. Nếu chủ nhà không cho quý vị đem theo người biết Anh ngữ để đọc hợp đồng thuê trước khi ký thì đó có thể là hành động kỳ thị. Hãy gọi cho cơ quan gia cư công bằng tại địa phương.

Chủ nhà đuổi nhà tôi vì tôi phạm quy luật, nhưng tôi không thông thạo Anh ngữ và không biết là tôi làm gì sai. Tôi có thể làm gì?

Trong cương vị người thuê, quý vị có trách nhiệm tuân hành quy luật bất luận khả năng ngôn ngữ của quý vị như thế nào. Tuy nhiên, chủ nhà phải đưa văn bản thông báo cho biết là quý vị đã phạm quy luật, cùng với cơ hội tuân hành trước khi có thể đuổi nhà quý vị. Nếu quý vị không hiểu rõ Anh ngữ, quý vị nên nhờ người dịch các văn bản chính thức gửi cho quý vị hoặc yêu cầu quý vị ký tên. Các văn bản này có thể gồm hợp đồng thuê dài hạn, thông báo dọn nhà hoặc lệnh tòa về việc trực xuất.

Mua Nhà và Tiền Cho Vay Mua Nhà

Tôi muốn mua nhà nhưng tôi không rành về các quyền gia cư công bằng của tôi. Tôi nên biết về những cách giao dịch địa ốc nào bất hợp pháp?

Một số hành động nào đó của nhân viên địa ốc, nhà môi giới cho vay tiền mua nhà, những nguồn cho vay hoặc các chuyên viên khác trong lĩnh vực địa ốc là bất hợp pháp nếu các hành động đó dựa trên chủng tộc, phái tính, nguồn gốc quốc gia hoặc các đặc tính “được bảo vệ” khác. Các hành động này gồm:

- Sở hữu chủ địa ốc không chịu bán hoặc thương lượng bán nhà, hoặc chối là không có nhà bán
- Những nguồn cho vay không cho vay tiền mua nhà hoặc cung cấp chi tiết về việc cho vay
- Nhân viên địa ốc “dẫn dắt” thân chủ thuộc một gốc chủng tộc nào đó đến một số khu vực nào đó.

Tôi là Người Mỹ gốc Phi Châu và tín dụng và lợi tức của tôi đều tốt, nhưng ngân hàng của tôi không cho vay tiền mua nhà và nói rằng tôi nên nghĩ đến những loại cho vay phụ kém hơn. Tôi có thể làm gì?

Nếu những nguồn cho vay kỳ thị mà không cho vay tiền là bất hợp pháp. Nếu quý vị tin rằng mình bị kỳ thị, hãy liên lạc với cơ quan gia cư công bằng tại địa phương. Những cuộc điều tra về cho vay có thể phức tạp, do đó nên ghi lại bằng chứng kỹ càng càng nhiều càng tốt. Xem trang 10 để biết các hướng dẫn khác.

Cho vay cướp đoạt là gì và làm thế nào để tôi tránh?

Cho vay cướp đoạt là loại cho vay tác hại đến người vay vì khó hoặc không thể hoàn trả nổi. Để tránh là nạn nhân, hãy dự một lớp hướng dẫn miễn phí cho người mua nhà; điều chỉnh tín dụng trước khi xin vay; dò hỏi nhiều nguồn cho vay và so sánh lãi suất và lệ phí; nhớ đòi văn bản khi khảo giá; và nhờ người tin cậy đọc lại các văn kiện trước khi ký. Hãy liên lạc với cơ quan gia cư công bằng tại địa phương để nhờ giúp.

Các cơ quan gia cư công bằng làm gì?

- Các cơ quan thi hành luật gia cư công bằng điều tra và hòa giải cáo giác kỳ thị về gia cư, việc làm và phương tiện công cộng (cách các thương nghiệp đối xử với mọi người).
- Chúng tôi thi hành các đạo luật chống kỳ thị của thành phố, quận, tiểu bang và liên bang.
- Chúng tôi cung cấp dịch vụ huấn luyện và thuyết trình công cộng về các quyền pháp định và trách nhiệm.
- Chúng tôi ấn hành và phân phối các tài liệu giáo dục về dân quyền và các dịch vụ thi hành luật pháp của chúng tôi.
- Chúng tôi thông tin và giới thiệu miễn phí cho công chúng về nhiều dịch vụ khác nhau.
- Chúng tôi phát triển các chương trình và chính sách chống kỳ thị.
- Những nhóm bên vực trong Các Cơ Quan Hợp Tác về Gia Cư Công Bằng tại Tiểu Bang Washington bên vực các quyền gia cư công bằng của người thuê nhà và mua nhà.

Cách tốt nhất để tự bảo vệ cho tôi nếu tôi bị kỳ thị là gì?

Hành Động Nhanh Chóng:

Nếu quý vị chờ quá lâu, quý vị có thể không được khiếu nại. Đa số các cơ quan gia cư công bằng có thể điều tra các trường hợp bị cáo buộc là phân biệt đối xử xảy ra trong năm trước đó (tại Seattle, 180 ngày – sáu tháng). Ngoài ra, quý vị càng chờ lâu bao nhiêu thì càng khó chứng minh trường hợp của mình bấy nhiêu. Lâu dần, các nhân chứng có thể quên chi tiết quan trọng và có thể mất các văn kiện thiết yếu.

Chứng Minh Trường Hợp của Quý Vị:

Ghi lại chi tiết về mọi hành động tiêu cực đối với quý vị. Viết lại chính xác những gì đã nói và làm, ngày, giờ và những người liên hệ. Có đầy đủ tên, địa chỉ và số điện thoại của các nhân chứng cũng có thể giúp cho quý vị nếu quý vị nộp đơn khiếu nại về kỳ thị.

Lưu Hồ Sơ:

Lưu lại tất cả các văn kiện về trường hợp của quý vị. Trong số này có thể gồm thư từ qua lại, tin nhắn, hợp đồng thuê dài hạn, thông báo, đơn xin thuê hoặc vay tiền, và hồ sơ thuê trước đây hoặc hiện nay. Điều này rất quan trọng.

Nếu quý vị không hợp tác trọn vẹn thì có thể khó chứng minh được khiếu nại về kỳ thị của quý vị. Hãy nhớ, trong cương vị người khiếu nại, quý vị có trách nhiệm phải chứng minh.

Điều Tra Tín Dụng, Tiền Ký Quỹ, Các Chính Sách Cho Thuê

Nếu chủ nhà muốn điều tra tín dụng và tôi không có quá trình tín dụng tại Hoa Kỳ thì sao?

Chủ nhà có thể yêu cầu điều tra tín dụng nếu áp dụng chính sách này với tất cả những người muốn thuê nhà. Tuy nhiên, hành động sau đây có thể bị coi là phân biệt đối xử, đó là từ chối cung cấp gia cư chỉ vì một người nào đó không có quá trình dùng tín dụng, nếu đương đơn có thể chứng minh là mình không có mức xếp hạng tín dụng vì tình trạng được bảo vệ của mình. Ngay cả các chính sách áp dụng đồng đều với tất cả đương đơn cũng đôi khi có tác động kỳ thị với một số nhóm nào đó. Nhân viên cơ quan gia cư công bằng có thể xác định xem có áp dụng vào trường hợp của quý vị hay không.

Chủ nhà có thể bắt đóng tiền ký quỹ cao hơn vì người thuê có con nhỏ hoặc bị khuyết tật hay không?

Không. Chủ nhà sẽ phạm luật nếu bắt một người đóng tiền ký quỹ cao hơn chỉ vì họ thuộc loại được bảo vệ. Chẳng hạn như chủ nhà không được tính tiền ký quỹ cao hơn với gia đình có con nhỏ hoặc người dùng xe lăn chỉ vì họ tin rằng những người thuê này có thể làm hư hỏng nhiều hơn. Chủ nhà cũng không được tính tiền ký quỹ thú vật với người khuyết tật nuôi thú trợ giúp.

Chủ nhà của tôi áp dụng quy luật với một số người thuê nhưng lại không áp dụng với những người thuê khác. Như thế có hợp pháp hay không?

Nếu chỉ áp dụng quy luật với một số người nào đó, chẳng hạn như người da đen, các bà mẹ sống độc thân hoặc người có phiếu Section 8 thì hành động đó là bất hợp pháp. Thí dụ, chủ nhà phạm luật nếu họ cho phép người thuê trả tiền thuê chậm, trong khi người thuê không phải người da trắng thì bị đưa thông báo đuổi nhà khi cũng vi phạm như thế.

Đơn Xin Thuê Nhà và Phỏng Vấn

Chủ nhà có thể hỏi quốc tịch, khuyết tật hoặc tình trạng kết hôn của tôi khi phỏng vấn hay không?

Ngoài một vài trường hợp ngoại lệ, chủ nhà không được hỏi bằng lời hoặc bằng văn bản về bất cứ nhóm người nào thuộc những loại được bảo vệ nêu ở trang 3. Hãy nhớ, những người cho thuê nhà phải đối xử đồng đều với những người xin thuê nhà, mà không dành ưu tiên vì lý do chủng tộc, tuổi tác, khuynh hướng tình dục, v.v... Nếu quý vị tin rằng mình bị hỏi những câu hỏi không thích hợp, hãy nghĩ đến việc nhờ cơ quan gia cư công bằng tại địa phương trợ giúp.

Quản lý nói với tôi qua điện thoại là có apartments cho thuê, nhưng khi tôi đến nơi thì ông ta nói rằng đã cho thuê hết rồi. Hành động đó có thể là kỳ thị hay không?

Có thể. Một hành động phân biệt đối xử thường gặp là gia chủ nói rằng căn nhà đã được cho thuê trong khi vẫn còn chưa có người thuê. Trường hợp này thường ảnh hưởng đến những người di dân, người da đen, các gia đình có con nhỏ, và người khuyết tật. Nếu chủ nhà cho biết chi tiết khác về ngày trống, phí tổn dọn vào hoặc danh sách chờ đợi tùy theo phái tính, tôn giáo, chủng tộc, v.v... của người muốn thuê nhà cũng là bất hợp pháp.

Bạn tôi và tôi đều muốn xin thuê một căn apartment trong cùng một tòa nhà, nhưng chủ nhà điều tra tín dụng của tôi mà không điều tra tín dụng của cô bạn tôi. Có thể nào là vì tôi có con nhỏ còn cô ta không có hay không?

Có thể, nhưng nếu không điều tra thì khó biết chắc được. Nếu chủ nhà áp dụng các chính sách thanh lọc khác nhau dựa trên loại được bảo vệ, gồm cả lý do gia đình quý vị có con dưới 18 tuổi thì hành động đó là bất hợp pháp. Nếu nhân viên cơ quan gia cư công bằng xác định là quý vị bị đối xử bất công vì lý do này, hành động đó của chủ nhà có thể được xem là kỳ thị.

Nếu tôi nộp đơn khiếu nại thì sẽ ra sao?

Nhân viên cơ quan gia cư sẽ nói chuyện với quý vị qua điện thoại hoặc gặp mặt để quyết định xem trường hợp của quý vị có hội đủ các tiêu chuẩn mà bắt đầu điều tra về kỳ thị hay không. Nếu hội đủ điều kiện, và quý vị quyết định khiếu nại:

- Nhân viên cơ quan sẽ lập bản khiếu nại để quý vị ký, sau đó họ sẽ gửi đến người hoặc công ty mà quý vị đang khiếu nại ("bị đơn"). Một nhân viên điều tra sẽ được chỉ định phụ trách vụ của quý vị.
- Nhân viên cơ quan sẽ cho quý vị và bị đơn có cơ hội giải quyết vấn đề trước khi bắt đầu điều tra chính thức. Tùy theo bản chất nội vụ, cách giải quyết có thể gồm phần bồi thường và các biện pháp điều chỉnh khác.
- Nếu không bên nào đồng ý với cách giải quyết, nhân viên điều tra sẽ bắt đầu điều tra chính thức, tìm hiểu sự kiện trong vai trò trung lập. Nhân viên điều tra sẽ thu thập chi tiết của cả hai bên để quyết định xem có phải là kỳ thị hay không.
- Bằng chứng do nhân viên điều tra thu thập có thể gồm những lần phỏng vấn với quý vị, các bị đơn, nhân chứng và những bên liên hệ khác. Nhân viên điều tra có thể yêu cầu cung cấp các văn kiện như thỏa thuận thuê dài hạn, thư từ, thông báo và đơn xin. Các chi tiết này sẽ là căn bản để cơ quan kết luận (hay phán quyết) về nội vụ.
- Nếu nhân viên cơ quan quyết định là không kỳ thị, quý vị có thể kháng cáo quyết định đó qua tiến trình kháng cáo của cơ quan.
- Nếu nhân viên cơ quan kết luận là đã xảy ra kỳ thị, họ sẽ thử thương lượng giải pháp cho vụ khiếu nại để điều chỉnh hoặc bồi thường về hành động bất hợp pháp đó.
- Nếu không đi đến được giải pháp, mỗi cơ quan sẽ áp dụng thêm biện pháp pháp lý và sẽ thông báo cho những bên liên hệ về tiến trình đó.

Nếu tôi thắng vụ của tôi thì sao?

“Thắng” vụ của quý vị có nghĩa là một cơ quan gia cư công bằng, thẩm phán hành chánh hoặc tòa án quyết định là quý vị đã bị kỳ thị, hoặc quý vị đã tham gia một thỏa thuận giải quyết chấp nhận được cho cả quý vị lẫn chủ nhà.

Những vụ được giải quyết hoặc các thỏa thuận giải quyết thông thường gồm những hành động hoặc bồi thường được gọi là “điều chỉnh” như:

- Được thuê căn apartment hoặc nhà mà trước đó đã bị từ chối bất hợp pháp
- Một lệnh bắt phải áp dụng tiền thuê, các dịch vụ về gia cư, và các quy luật đồng đều và hợp pháp
- Bồi thường tiền vì đau đớn và khổ sở
- Bồi hoàn chi phí phải tự bỏ ra hoặc chi phí thực sự
- Bắt buộc huấn luyện về gia cư cho các quản lý, chủ nhà hoặc những thành phần liên hệ khác
- Một lệnh bắt phải ngưng và/hoặc điều chỉnh tất cả những hành động đối xử bất hợp pháp (chẳng hạn như sách nhiễu, trả đũa và kỳ thị).

Tại sao nên nhờ chính quyền trợ giúp?

Nếu quý vị đến một cơ quan gia cư công bằng:

- Quý vị có thể thảo luận trường hợp của mình trong chỗ hoàn toàn riêng tư với nhân viên hiểu biết vấn đề. Những gì quý vị nói ra đều sẽ được giữ kín.
- Không bắt buộc phải nộp đơn khiếu nại kỳ thị sau khi quý vị liên lạc với một cơ quan. Quý vị có thể đổi ý bất cứ lúc nào.
- Nếu quý vị sắp bị đuổi nhà hoặc bị từ chối gia cư vì các lý do kỳ thị, các cơ quan gia cư công bằng có quyền ngăn ngừa những hành động này trong một số trường hợp nào đó. Hãy liên lạc ngay với chúng tôi nếu quý vị bị lâm vào tình trạng này!
- Nếu cần phải điều tra, các cơ quan gia cư công bằng có quyền thu thập các văn kiện và bằng chứng khác có thể quý vị không có. Bằng chứng đó có thể giúp quý vị chứng minh là bị kỳ thị.
- Những trường hợp khiếu nại về gia cư thông thường được giải quyết trong vòng ba đến bốn tháng, và trong nhiều trường hợp được giải quyết sớm hơn mà không cần phải điều tra chính thức.
- Các dịch vụ thông tin, giới thiệu và thi hành luật pháp của chúng tôi hoàn toàn miễn phí. Chúng tôi cung cấp dịch vụ thông dịch ngoại ngữ và dấu ngữ nếu cần, cũng như các phương tiện trợ giúp cho người khuyết tật.

